

6. Сътрудничество в рамките на Съвета на Европа

Съветът на Европа трайно се ангажира с редица свои актове и инициативи за утвърждаване на институцията омбудсман в страните членки. Така например, още на 23 септември 1985 г. са приети Препоръка относно институцията омбудсман и Резолюция относно сътрудничеството между омбудсманите в държавите-членки и между тях и Съвета на Европа. В изпълнение на тези препоръки до лятото на 2004 г. са проведени осем кръгли маси по проблемите на омбудсмана, организирани от Съвета на Европа. Създаден е механизъм за сътрудничество между омбудсманите на държавите-членки и между тях и Съвета на Европа. Отправят се съответни препоръки и се оказва методическа помощ на държавите за въвеждане, съответно за утвърждаване на институцията. По същата линия се гарантира информиране на омбудсманите в европейските страни за практиката на органите по Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи и за групи актуални материали, които се отнасят до тяхната защита и утвърждаване.

В същия дух са препоръките на Комитета на министрите до правителствата на държавите-членки за институцията на омбудсмана, които по-конкретно включват предложенията:

- да разгледат възможността за създаване на омбудсман на национално, регионално и местно равнище или в отделни области на публичната администрация;
- да разгледат възможността от оправомощаване на омбудсмана, в случай че това вече не е направено, да отделя специално внимание в рамките на общата си компетентност на случаите във връзка с човешките права, които са под негов контрол и, ако това не противоречи на националното законодателство, да провежда разследвания и да дава становища, когато се разглеждат въпроси, свързани с човешките права;
- да разгледат възможността за разширяване на правомощията на омбудсмана в други насоки, така че да се гарантира ефективното зачитане на човешките права и основните свободи при функционирането на администрацията.

Особено значение има препоръката на Конгреса на местните и регионалните власти в Европа към Съвета на Европа, приета на 17 юни 1999 г., и засягаща ролята на местните и регионалните обществени посредници/омбудсмани за защита на правата на гражданите. Във връзка с този въпрос интерес представляват и резултатите от конференцията “Улесняване на достъпа на гражданите до защита на техните права: омбудсманът на местно и регионално ниво” (Месина, Италия, 13-15 ноември 1997 г.). Редица констатации и препоръки важат с пълна сила и за нашата страна. Ето само някои от тях:

а) смята се, че в отношенията между гражданите и държавните органи се появяват усложнения и затруднения, които могат да доведат до конфликти, а гражданите са в неизгодна позиция спрямо държавните органи;

б) отчита се, че нарастващата сложност на административните структури, пречките, създадени от незадоволителните отношения между гражданите и длъжностните лица, и пречките, стоящи пред гражданите, когато се отнесат до административния съд, са причина за нарастваща загриженост от страна на държавните органи и най-вече от органите на местното и регионалното управление;

в) констатира се фактът, че съдебните институции в редица държави са претоварени, поради което те не могат своевременно да разглеждат случаите на лошо управление и да налагат ефективни санкции, когато това е необходимо;

г) във връзка с всичко това се отбелязва и тревожният факт, че гражданите на Европа във все по-голяма степен губят интерес към управлението на обществените въпроси и се дистанцират от държавните органи и услуги.

Опитът на вече учредените на местно и регионално равнище омбудсмански служби дава достатъчно основание за оценката, че тези служби допринасят значително за намаляване броя на сългите и скъпоструващи съдебни процедури; за преодоляване на дистанцията между гражданите и администрацията; за утвърждаване на справедливостта, зачитането на законите, правата на малцинствата и готовността за удовлетворяване на потребностите на гражданите, както и за повишаване на прозрачността и ефективността на администрацията и качеството на обслужването, т.е. да се насърчи доброто управление.

Освен препоръката за създаване на омбудсмани не само на национално, но и на местно и регионално ниво, се обръща специално внимание на обстоятелството, че в повечето държави-членки на Съвета на Европа гражданите не са информирани в достатъчна степен за съществуването на тази институция, за възможността тя да бъде учредена и за нейните предимства при защита на човешките права.